

Per fi un debat acadèmic i professional sobre el monument



MARINA PALLÁS CATURLA
@marinapallas

Crònica

«**Patrimonis incòmodes**». L'Observatori Europeu de Memòries celebra una jornada per presentar públicament una proposta de reinterpretació del polèmic monòlit, convertint-lo en una plaça pública, i debatre-la amb la ciutadania

L'Observatori Europeu de Memòries de la Fundació Solidaritat de la Universitat de Barcelona (EUROM) va organitzar ahir una taula de debat sobre el futur del monument de la Batalla de l'Ebre a Tortosa. L'acte es va celebrar amb la col·laboració del PSC.

Durant la jornada a l'Aula Didàctica del Museu de Tortosa, es va fer públic el projecte «Pont de la memòria», una proposta d'intervenció al monument ideada i desenvolupada per Núria Ricart, professora, investigadora i Doctora en Espai Públic i Regeneració Urbana per la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona i Jordi Guixé, investigador i doctor en Història Contemporània per les Universitats de Barcelona i de París 3 Sorbonne-Nouvelle i director de l'EUROM. El programa forma part del projecte «Patrimonis Incòmodes», desenvolupat per l'EUROM i el projecte Art Públic i Memòria de la Universitat de Barcelona amb el suport del Ministerio de la Presidencia a través de la Secretaria d'Estado de Memòria Democràtica.

La proposta presentada reinterpreta tot l'espai a l'entorn del monument i crea un nou punt de fusta sobre l'Ebre (la pilastra sobre la qual es troba el monument és la de l'antic pont de la Cinta), ample com un punt de trobada: una plaça pública, un mirador i un memorial alhora, amb panells explicatius. El monument es tomba i es col·loca en horitzontal al llarg d'aquest pont, mentre que en una cripta transparent a un altre nivell, per observar-se, s'exposa la simbologia franquista (l'àguila, el soldat i l'estel).

Com va explicar la regidora de memòria històrica de l'Ajuntament de Tortosa, Dolors Bel, l'objectiu de l'acte d'ahir era generar un debat sobre el monument, que en realitat no s'ha produït mai en profunditat. «Han sigut més aviat manifestacions aïllades de plataformes. Volem una escolta mútua i sobretot un debat des de



El monument de la Batalla de l'Ebre a Tortosa, al bell mig del riu. FOTO: JOAN REVILLAS



La proposta, de pont plaça, tombant el monument en horitzontal i amb una cripta. FOTO: EUROPEAN MEMORIES

l'expertesa i amb persones que hi porten temps treballant. No s'ha parlat des de la racionalitat sobre el monument sinó des de la visceralitat. Eimportant d'avui és que algú ha presentat una proposta concreta».

Ramon Arnabat, professor d'Història de la Universitat Rovira i Virgili, va fer una introducció tot precisant conceptes com «memòria democràtica» enllloc de «memòria històrica». «Acostumem a tenir una idea equivocada

del que és la memòria; la memòria és el resultat d'una selecció que combina record i oblit, està formada per allò que recordem i allò que oblidem», va expressar. «Per això cal parlar de memòria democràtica i no de memòria històrica. El que hi ha sovint és una confrontació de memòries històriques».

El doctor Jordi Guixé va considerar que cal «reinterpretar el monument des d'una òptica el màxim de rigorosa possible. Això que el

feixisme no es pot reinterpretar és manipulador», va valorar, tot recordant els camps de concentració nazis, tan visitats, i altres exemples reinterpretats arreu d'Europa. Per a Guixé el monument està excessivament polaritzat. «El nostre projecte està entre el patrimoni, l'art contemporani i la pedagogia. Hem de ser atrevits per recuperar aquest espai per a la ciutadania, i que genere coneixement i aprenentatge». Precisament per això els

creadors del projecte parlaven ahir de «plaça pública», d'espai recuperat per a la ciutadania, i que li aportés coneixement. Guixé va remarcar que és un projecte obert, sols un punt de partida que cal seguir treballant.

També la doctora Núria Ricart va precisar que primer calia «identificar els elements més punyents i per això tancar-los en un espai museïtzat on poder fer pedagogia». En aquest sentit els símbols es rebaixen des de l'altura del monòlit a l'alçada dels ulls de les persones i s'elimina la seua verticalitat i imposició posant-lo en horitzontal. Ricart va incidir en el lloc on es va instal·lar el monument, l'antiga pilastra del pont. «Generar un espai asèptic no podia ser, havia de ser un espai al centre de la ciutat». La doctora va declarar que «potser ja toca sortir de punts extrems i posar sobre la taula altres propostes des de la contemporaneïtat».

Tot seguit va tenir lloc un petit debat entre els assistents. El portaveu Joan Otero del Col·lectiu per la Reinterpretació del Monument de la Batalla de l'Ebre (Corembe) va recordar que la proposta oblidava l'autor del monument, Lluís Maria Saumells. Cal dir que tant Corembe com la Comissió per la Retirada dels Símbols Franquistes de Tortosa rebutgen la proposta plantejada per l'Observatori Europeu de Memòries. També el subdelegat del Govern, Joan Sabaté, va valorar que cal «mantenir aquesta memòria», ja que si al llarg de la història de la humanitat s'haguessin eliminat tots els símbols dels vencedors, s'hagués perdut molt de patrimoni. Altres van aplaudir la proposta, que enderroca la verticalitat del monument o van posar èmfasi en la particular idiosincràsia tortosina. En conjunt tots els participants d'ahir van agrair l'iniciativa del debat, van lamentar que no hagués comptat amb un major públic i van subratllar la sonada absència «dels que van promoure el referèndum sobre el monument del 2016».